

MNENJA

EVROPSKI NADZORNIK ZA VARSTVO PODATKOV

Mnenje Evropskega nadzornika za varstvo podatkov o Odločbi Komisije 2011/141/EU o spremembi Odločbe Komisije 2007/76/ES o sistemu sodelovanja na področju varstva potrošnikov (SSVP) in o Priporočilu Komisije 2011/136/EU o smernicah za izvajanje pravil o varstvu podatkov v sistemu sodelovanja na področju varstva potrošnikov

(2011/C 217/06)

EVROPSKI NADZORNIK ZA VARSTVO PODATKOV JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 16 Pogodbe,

ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah ter zlasti členov 7 in 8 Listine,

ob upoštevanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 95/46/ES z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ⁽¹⁾,

ob upoštevanju zahteve po posvetovanju z ENVP iz člena 28(2) Uredbe (ES) št. 45/2001 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah in organih Skupnosti in o prostem pretoku takih podatkov ⁽²⁾ –

SPREJEL NASLEDNJE MNENJE:

I. UVOD

1. Evropska komisija je 1. marca 2011 sprejela Odločbo Komisije o spremembi Odločbe Komisije 2007/76/ES o SSVP („Druga sprememba SVP“) ⁽³⁾. Komisije je istega dne sprejela tudi Priporočilo Komisije o smernicah za izvajanje

pravil o varstvu podatkov v sistemu sodelovanja na področju varstva potrošnikov („Smernice o varstvu podatkov SSVP“) ⁽⁴⁾. Oba dokumenta sta bila poslana ENVP, da bi se Komisija z njim posvetovala v skladu s členom 28(2) Uredbe (ES) št. 45/2001.

2. SSVP je sistem informacijske tehnologije, ki ga je Komisija zasnovala in ga upravlja v skladu z Uredbo (ES) št. 2006/2004 o sodelovanju na področju varnosti potrošnikov („uredba SVP“). SSVP lajša sodelovanje med „pristojnimi organi“ v državah članicah EU in Komisijo na področju varstva potrošnikov v zvezi s kršitvami vnaprej določenih vrst direktiv in uredb EU. Kršitve se uvrstijo na področje uporabe uredbe SVP, če so čezmejnne in škodujejo „kolektivnim interesom potrošnikov“.

3. Uporabniki SSVP si pri sodelovanju izmenjujejo informacije, vključno z osebnimi podatki. Navedeni osebni podatki se lahko nanašajo na direktorje ali zaposlene pri prodajalcu ali dobavitelju, osumljenem kršitve, samega prodajalca ali dobavitelja (kot posameznika) in na tretje strani, kot so potrošniki ali pritožniki.

4. Sistem je zasnovan kot varno komunikacijsko orodje med pristojnimi organi in tudi kot zbirka podatkov. Pristojni organi uporabljajo SSVP, da zaprosijo za informacije kot pomoč pri preiskavi primera ⁽⁵⁾ ali za pomoč pri kazenskem pregonu ⁽⁶⁾ „(prošnje za medsebojno pomoč“). Poleg tega lahko pristojni organi pošljejo tudi opozorilno sporočilo („opozorilo“), s katerim obvestijo druge pristojne organe in Komisijo o kršitvi ali domnevni kršitvi ⁽⁷⁾. SSVP

⁽¹⁾ UL L 281, 23.11.1995, str. 31.

⁽²⁾ UL L 8, 12.1.2001, str. 1.

⁽³⁾ Odločba Komisije z dne 1. marca 2011 o spremembi Odločbe 2007/76/ES o izvajanju Uredbe (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov, v zvezi z medsebojno pomočjo (2011/141/EU) (UL L 59, 4.3.2011, str. 63).

⁽⁴⁾ Priporočilo Komisije z dne 1. marca 2011 o Smernicah o izvajanju pravil o varstvu podatkov v sistemu sodelovanja na področju varstva potrošnikov (SSVP) (2011/136/EU) (UL L 57, 2.3.2011, str. 44).

⁽⁵⁾ Glej člen 6 uredbe SVP „Izmenjava informacij na podlagi prošnje“.

⁽⁶⁾ Glej člen 8 uredbe SVP „Prošnje za izvršilne ukrepe“.

⁽⁷⁾ Glej člen 7 uredbe SVP „Izmenjava informacij brez prošnje“ (ali na kratko „opozorila“).

ima tudi dodatne funkcije, vključno s sistemom obveščanja⁽⁸⁾ in forumom za izmenjavo podatkov, ki niso povezani s primerom.

5. ENVP v tem mnenju obravnava različna vprašanja o varstvu podatkov v zvezi s pravnim okvirom SSVP in se prvenstveno osredotoča na novo sprejeto Drugo spremembo SVP. Poleg tega ocenjuje tudi dosednji napredek in selektivno osvetljuje nekatere pomisleke in vidike, ki jih bo treba razrešiti v prihodnosti. Daje tudi pripombe o nekaterih določbah Smernic o varstvu podatkov SVP.
6. ENVP je hkrati z navedenim mnenjem (sprejetim v skladu s členom 28(2) Uredbe (ES) št. 45/2001) predstavil tudi Mnenje o predhodnem preverjanju pri opravljanju svoje nadzorne vloge (v skladu s členom 27 iste uredbe („Mnenje o predhodnem preverjanju“). Mnenje o predhodnem preverjanju vsebuje podrobnejši opis SSVP in tudi obdelave osebnih podatkov v sistemu. ENVP se v tem mnenju osredotoča na priporočila o posebnih ukrepih, ki jih je treba sprejeti na praktični, tehnični in organizacijski ravni za izboljšanje skladnosti varstva podatkov v SSVP. Glede na to, da so Smernice o varstvu podatkov SVP tesno povezane z navedenimi posebnimi ukrepi, so v Mnenju o predhodnem preverjanju predstavljene tudi pripombe o izbranih določbah Smernic.

II. PRAVNI OKVIR SSVP

7. ENVP je zadovoljen, da SSVP temelji na trdni pravni podlagi, zlasti uredbi, ki sta jo sprejela Svet in Parlament. Veseli ga tudi, da je bila pravna podlaga sčasoma dopolnjena, da bi zagotovila dodatne podrobnosti in rešila pomisleke v zvezi z varstvom podatkov. Še zlasti ga veseli, da je bila 22. decembra 2006 sprejeta Odločba Komisije 2007/76/ES o izvajanju uredbe SVP („Odločba o izvajanju SVP“) in nato spremenjena 17. marca 2008 in nazadnje 1. marca 2011 z Drugo spremembo SVP. ENVP odobrava, da je Komisija sprejela Smernice o varstvu podatkov SVP, ki posebej obravnavajo vprašanja v zvezi z varstvom podatkov.
8. Čeprav obžaluje, da se Komisija ni posvetovala z njim, ko sta bili uredba SVP in Odločba o izvajanju SVP prvič sprejeti, ga veseli, da se je Komisija z njim posvetovala ob sprejetju obeh sprememb Odločbe o izvajanju SVP in v zvezi s Smernicami o varstvu podatkov SVP. Poleg tega odobrava, da se je Komisija prej posvetovala tudi z delovno

skupino za varstvo podatkov iz člena 29, ki je 21. septembra 2007 predstavila Mnenje št. 6/2007 (WP 139). Nazadnje ENVP pozdravlja dejstvo, da se sklici na navedena posvetovanja navedejo v uvodnih izjavah k Smernicam o varstvu podatkov SVP.

9. ENVP ugotavlja, (i) da je Komisija skrbno preučila njeno priporočila, ki jih je predstavil v prejšnjih neformalnih izmenjavah informacij, in tudi priporočila delovne skupine za varstvo podatkov iz člena 29, predstavljena v Mnenju št. 6/2007, (ii) da so bila številna priporočila upoštevana pri nadaljnjem razvoju pravnega okvira za SVP in/ali na praktični, tehnični in organizacijski ravni. Njegove pripombe v navedenem mnenju in Mnenju o predhodnem preverjanju je treba razumeti znotraj tega pozitivnega okvira.

III. VPRAŠANJA V ZVEZI Z VARSTVOM PODATKOV GLEDE NA DRUGO SPREMEMBO SVP

3.1 Hramba osebnih podatkov v SSVP

3.1.1 Uvod

10. ENVP uvodoma poudarja, da vprašanja zaključevanja primerov in dobe hranjenja v uredbi SVP nista ustrezno in celovito obravnavani⁽⁹⁾.
11. V uredbi SVP sta res določeni le posebni pravili o izbrisu podatkov, ni pa določeno nobeno pravilo o zaključevanju primerov⁽¹⁰⁾. Prvič, v uredbi je zahtevano, da mora opozorilo, ki se „izkaže za neutemeljeno“, pristojni organ umakniti in Komisija mora informacijo nemudoma odstraniti iz zbirke podatkov. Drugič, v uredbi je zahtevano, da če pristojni organ v skladu s členom 8(6) uredbe SVP poda obvestilo o prenehanju kršitve, je treba shranjene podatke izbrisati pet let po tem obvestilu.
12. V uredbi SVP ni določen namen petletnega obdobja hranjenja podatkov. Tudi ni dodatnih pojasnil, kako in kdaj je treba opozorilo oceniti kot „neutemeljeno“. Poleg tega v uredbi SVP ni določeno, kako dolgo mora informacija ostati v zbirki podatkov v primerih, ki niso zajeti v pravkar omenjenih dveh posebnih pravilih (npr. v Uredbi

⁽⁸⁾ Glej člena 7(2) in 8(6) uredbe SVP.

⁽⁹⁾ Glej tudi Mnenje št. 6/2007 delovne skupine za varstvo podatkov iz člena 29 (iz Dela II zgoraj).

⁽¹⁰⁾ Glej člen 10(2) uredbe SVP.

ni določeno, kako dolgo se hranijo prošnje za medsebojno pomoč v zbirki podatkov, če niso privedle do uspešnega izvršilnega ukrepa, ki naj bi odpravil kršitev).

13. ENVP veseli, da se z Odločbo o izvajanju SVP, kot je bila spremenjena, in s Smernicami za varstvo podatkov SVP poskušajo zagotoviti dodatna pojasnila. Glede na navedeno je ENVP še vedno zaskrbljen zaradi številnih vidikov v zvezi s pravili o zaključevanju primerov in hrambo podatkov v SSVP, kot so obravnavani v oddelkih od 3.1.2 do 3.1.4 spodaj.

14. ENVP priporoča, naj se ti pomisleki obravnavajo pri naslednjem pregledu pravnega okvira SSVP, v nadaljnjih spremembah Odločbe o izvajanju SVP ali, če je mogoče, s spremembo same uredbe SVP.

15. Dokler taki zakonodajni ukrepi še niso možni, pa ENVP priporoča, naj se pomisleki zaradi dobe hranjenja rešujejo na praktični, tehnični in organizacijski ravni ter se jasno določijo v dokumentu z naslovom „Mreža sodelovanja na področju varstva potrošnikov: smernice za delovanje“, navedenem v oddelku 3.1.2 spodaj.

3.1.2 Pravočasno zaključevanje primerov

16. V Drugi spremembi SVP ni določen končni datum, do katerega mora biti zaključen primer, ki vključuje prošnjo za medsebojno pomoč (prošnjo za informacijo ali prošnjo za izvršitev).

17. ENVP v Mnenju o predhodnem preverjanju opozori na številne pragmatične ukrepe, ki jih Komisija trenutno sprejema kot pomoč pri zagotavljanju, da se odprti primeri pravočasno zaključijo.

18. V navedenem mnenju priporoča, naj se določijo skrajni časovni okviri za prošnje za informacije in prošnje za izvršitev. Te okvire je treba določiti v pravnem okviru pri naslednjem pregledu. Časovni okviri morajo biti vezani na vrsto primera in trenutno dejavnost. Hkrati bi morala pravila pristojnim organom zagotavljati prožnost, da primer iz upravičenega razloga razširijo in da se primeri ne zaključijo predčasno, čeprav se obsežni primeri zaključujejo dlje kot povprečni primeri.

19. V tem primeru ENVP priporoča, naj se kot izhodišče uporabi dokument z naslovom „Mreža sodelovanja na področju varstva potrošnikov: smernice za delovanje“, ki ga je odbor SVP potrdil 6. decembra 2010. V Smernicah za delovanje je v točki 2.7 pod naslovom „faze in časovni okviri pri primeru SVP“ obravnavan značilen potek primera in določeno je, da je treba prošnjo za informacijo v povprečju obravnavati v obdobju od enega do treh mesecev. V skladu s Smernicami za delovanje bi moralo biti obravnavanje prošenj za izvršitev v povprečju izvedljivo v obdobju od šest do devet mesecev (razen v primerih sodne prepovedi ali pritožbe zoper upravno odločbo, pri katerih je obdobje enega leta ali več bolj uresničljivo).

3.1.3 Opozorila

20. V Drugi spremembi SVP je bil dodan nov odstavek k točki 2.2.2 Priloge k Odločbi o izvajanju SVP, v katerem je zahtevano, da je treba „neutemeljena“ opozorila odstraniti iz zbirke podatkov v petih letih po objavi (kar zadeva „neutemeljena“ opozorila, je v sedanji določbi že bila zahteva za izbris, kadar „se opozorilo izkaže za neutemeljeno“).

21. Pri umestitvi nove odločbe v kontekst ENVP poudarja, da je ena od njegovih ključnih prizadevanj zagotavljati, da osebni podatki v zbirki podatkov SVP ne ostanejo dlje, kot je potrebno. To je občutljivo vprašanje, zlasti kar zadeva opozorila (ki imajo večje število prejemnikov kot dvostranske izmenjave), in med opozorili zlasti tista, ki zadevajo domnevne kršitve. V praksi bi dejstvo, da ni določena jasna časovna omejitev za ohranjanje odprtega primera, pomenilo, da so lahko nekatera opozorila neresena neupravičeno dolgo (dokler ni jasno dokazano, da so neutemeljena). Taki ukrepi, ki temeljijo na neutemeljenih domnevah, so večje tveganje za temeljno pravico do varstva podatkov in tudi za druge temeljne pravice, kot je domneva nedolžnosti.

22. ENVP na tej podlagi odobrava, da je bilo za opozorila določeno obdobje hranjenja. Vendar pa meni, da Komisija ni zagotovila ustrezne utemeljitve, s katero bi pokazala, da bi bilo petletno obdobje hranjenja sorazmerno. ENVP priporoča, naj Komisija oceni sorazmernost in ponovno oceni dolžino obdobja hranjenja za opozorila. Načeloma bi bilo treba vsa evidentirana opozorila izbrisati iz zbirke podatkov mnogo prej, razen če je opozorilo o kršitvi ali domnevni kršitvi privedlo do vložitve prošnje za medsebojno pomoč, čezmejna preiskava ali izvršilni ukrep pa še potekata. Obdobje hranjenja bi moralo biti dovolj dolgo, da organu, ki prejme sporočilo, omogoči, da se odloči, ali želi sprejeti nadaljnje ukrepe v preiskavi oziroma izvršilne ukrepe in ali želi poslati prošnjo za medsebojno pomoč prek SSVP; po drugi strani pa mora biti dovolj kratko, da čim bolj zmanjša tveganja morebitnih zlorab opozoril za uvrščanje na črne sezname ali podatkovno rudarjenje.

23. S tega vidika ENVP priporoča, naj Komisija pregleda pravni okvir in tako zagotovi, da so opozorila izbrisana najpozneje šest mesecev po njihovem nalaganju, razen če lahko utemelji drugo primernejše obdobje hranjenja podatkov.
24. To bi zlasti pomagalo zagotoviti, da v primerih, v katerih sum ni bil potrjen (ali dodatno preiskan), nedolžni posamezniki, povezani s sumom, ne bi neupravičeno dolgo ostajali na „črnem seznamu“ in bili „osumljeni“, saj to ne bi bilo v skladu s členom 6(e) Direktive 95/46/ES.
25. Ta omejitev je potrebna tudi za zagotavljanje načela kakovosti podatkov (glej člen 6(d) Direktive 95/46/ES) in tudi drugih pomembnih pravnih načel. To ne vodi le v ustrežnejšo stopnjo varstva podatkov posameznikov, temveč tudi omogoča izvršilnim uradnikom, da se učinkoviteje osredotočijo na pomembne primere.
- 3.1.4 *Obdobje hranjenja prošelj za medsebojno pomoč pri zaključenih primerih*
26. V Drugi spremembi SVP je bil dodan nov odstavek k točki 2.15 Priloge k Odločbi o izvajanju SVP, v katerem je zahtevano, da se „vse druge informacije v zvezi s prošnjami za medsebojno pomoč v skladu s členom 6 (uredbe SVP) odstranijo iz zbirke podatkov pet let po zaključku primera“.
27. Če revidirano točko 2.15 beremo skupaj s sedanjim besedilom, je v njej zahtevano, da se izmenjave informacije v skladu s členom 6 hranijo pet let po zaključku primera, razen če:
- so bili napačni podatki izbrisani,
 - izmenjava informacij ni sprožila opozorila ali prošnje za izvršitev ali
 - je bilo ugotovljeno, da ni bilo nobene kršitve v smislu uredbe SVP.
28. Kot je pojasnjeno v Mnenju o predhodnem preverjanju, se zdi, da je „standardno“ obdobje hranjenja, ki se uporablja v SSVP po zaključku primera (ob upoštevanju posebnih sprememb), za prošnje za informacije in prošnje za izvršitev pet let.
29. Videti je, da besedilo Odločbe o izvajanju SVP, kakor je bilo spremenjeno z Drugo spremembo SVP, ni popolnoma skladno z uredbo SVP. Zlasti v členu 10(2) uredbe SVP je razlikovanje med izmenjanimi informacijami, ki privedejo do uspešne izvršitve (to so primeri, pri katerih je kršitev prenehala zaradi izvršilnih ukrepov), in informacijami, ki niso privedle do uspešne izvršitve. Za prvi primer je predvideno petletno obdobje hranjenja, potem ko je primer zaključen. Za drugi primer pa ni določena nobena posebna določba (razen da je treba neutemeljena opozorila odstraniti in izbrisati).
30. V uredbi SVP je torej zahtevano petletno obdobje hranjenja podatkov po zaključku primera le pod pogojem, da so bili sprejeti izvršilni ukrepi in da so uspeli kršitev prekiniti.
31. ENVP ima kljub temu pomisleke o namenu in sorazmernosti petletnega obdobja hranjenja vseh podatkov po zaključku primera (glej njegove opombe v nadaljevanju tega oddelka 3.1.4), ker je z vidika varstva podatkov logično razlikovati med primeri, ki so se zaključili z uspešno izvršitvijo, in primeri, ki se niso zaključili z uspešno izvršitvijo. Zlasti pri daljšem hranjenju podatkov izključno na podlagi domnev je večja verjetnost, da bodo podatki nepravilni, obstaja pa tudi tveganje, da bodo kršena druga pomembna pravna načela. Zato lahko rečemo, da bo daljše hranjenje takih podatkov na splošno verjetneje sprožilo vprašanja o varstvu podatkov kot pa hranjenje podatkov o dejanskih zločinih, ki so bili ustrezno dokazani in privedli do izvršilnega ukrepa.
32. Zdi se, da Odločba o izvajanju SVP, kakor je bila spremenjena, v nasprotju z uredbo SVP, vsaj v nekaterih primerih dovoljuje uporabo petletnega obdobja hranjenja tudi za informacije, ki niso privedle do uspešnih izvršilnih ukrepov.
33. Zdi se na primer, da v skladu z Odločbo o izvajanju SVP prošnja za informacijo, ki je sprožila opozorilo, ni pa privedla do izvršilnega ukrepa, ostane v sistemu pet let od „zaključka primera“.

34. Tako je videti, da imata uredba SVP in Odločba o izvajanju SVP vsaka svoj pristop. Čeprav so v Odločbi o izvajanju SVP v določenem obsegu izražene določbe uredbe SVP, pa so uvedena tudi pomembna dodatna pravila o hranjenju. Čeprav je sama podrobna pojasnitev dobrodošla, pa ima ENVP pomisleke o zakonitosti določanja daljšega obdobja hranjenja, kjer to ni zahtevano že v uredbi SVP. To bi povzročilo dodatne omejitve temeljne pravice do varstva podatkov, in sicer v izvedbeni zakonodaji, kar je v nasprotju z uredbo SVP in veljavno zakonodajo o varstvu podatkov.

35. ENVP v skladu z zgoraj navedenim priporoča, naj Komisija pregleda pravni okvir in znova preuči, ali bi se petletno obdobje hranjenja moralo uporabljati za vse druge primere poleg primerov, ki so privedli do uspešne izvršitve, kot je to opredeljeno v uredbi SVP.

36. Poleg tega ENVP veseli, da je cilj Smernic o varstvu podatkov SVP opredeliti namen hrambe po zaključku primera, ki je pomembno vprašanje, a ni bilo obravnavano v uredbi SVP in Drugi spremembi SVP. V Smernicah o varstvu podatkov SVP je zlasti določeno, da „pooblaščenim izvršitveni uradniki pristojnega organa, ki je prvotno obravnaval primer, lahko med obdobjem hrambe pregledajo dokumentacijo, da ugotovijo povezave za morebitne ponavljajoče se kršitve, kar pripomore k boljšemu in učinkovitejšemu izvrševanju“⁽¹¹⁾.

37. Čeprav je navedena podrobna pojasnitev dobrodošla, pa ENVP ni prepričan, da je ta namen sorazmeren in zadosten za utemeljitev petletnega obdobja hranjenja, ker nujnost po tem dostopu ni dodatno utemeljena. Zato ENVP priporoča, naj Komisija:

— dodatno pojasni namen petletnega obdobja hranjenja;

— oceni, ali bi krajše obdobje hranjenja dovoljevalo doseganje istih ciljev in

— oceni, ali je treba hraniti vse informacije, ki so trenutno predvidene, oziroma bi zadostovala podmnožica informacij (npr. treba bi bilo preučiti, ali bi zadostovala le obvestila iz člena 8.6; treba bi bilo tudi posebej oceniti, ali je treba hraniti imena direktorjev in priloge, ki lahko vsebujejo dodatne osebne podatke; treba bi bilo tudi razlikovati med podatki, ki se nanašajo na domnevne kršitve in „dokazane“ kršitve).

3.2 Dostop Komisije do podatkov v SSVp

38. ENVP veseli, da je (z dodano novo točko 4.3 k Prilogi Odločbe o izvajanju SVP) v Drugi spremembi SVP razjasnjen dostop Komisije do podatkov v SSVp in da je tak dostop jasno in posebej omejen na zahteve v skladu z uredbo SVP. Še zlasti je zadovoljen, da Komisiji ni bil omogočen dostop do zaupnih sporočil med pristojnimi organi v državah članicah, kot so prošnje za medsebojno pomoč.

39. Ta razjasnitev in omejitev sta zlasti pomembni, če upoštevamo, da bi pomanjkanje jasnosti lahko privedlo do primera, v katerem bi Komisija lahko imela dostop do informacij, vključno z osebnimi podatki, ki so namenjeni le pristojnim organom v državah članicah.

40. Kot je opisano v oddelku 5 Smernic o varstvu podatkov SVP, „Komisija ima dostop do podatkov, da spremlja uporabo Uredbe SVP in zakonodajo o varstvu potrošnikov iz Priloge k Uredbi SVP ter zbira statistične podatke v zvezi z izvajanjem teh dolžnosti“.

41. To ne pomeni, da bi morala Komisija imeti dostop do vseh podatkov, ki si jih države članice izmenjajo v SSVp.

42. ENVP poudarja, da spada dostop do zbirk podatkov, kot je SSVp, v opredelitev obdelave osebnih podatkov. V skladu s členom 5(a) Uredbe (ES) št. 45/2001, ki velja za pravice dostopa Komisije do SSVp, lahko institucije obdelujejo osebne podatke le, če je to potrebno za opravljanje nalog v javnem interesu, dodatno pa je določeno, da obdelava temelji na Pogodbah (o ustanovitvi Evropske skupnosti) ali sekundarni zakonodaji.

⁽¹¹⁾ Glej oddelek 8 Smernic, „Nekaj dodatnih smernic: Zakaj je določeno obdobje hranjenja pet let?“. V Smernicah o varstvu podatkov SVP je tudi dodano, da je „namen obdobja hrambe, da se pri obravnavi kršitev znotraj Skupnosti olajša sodelovanje med javnimi organi, pristojnimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu interesov potrošnikov, da se prispeva k nemotenemu delovanju notranjega trga, kakovosti in doslednosti izvrševanja zakonodaje o varstvu interesov potrošnikov, spremljanju varstva ekonomskih interesov potrošnikov ter da se prispeva k zviševanju standarda in usklajenosti izvršitve.“

43. ENVP te zahteve, ki izvirajo neposredno iz pravice do varstva podatkov, kot je opredeljena v členu 8 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in členih 7 in 8 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, razume, kot da ima Komisija pristojnost dostopati do informacijskih sistemov držav članic le, če je to določeno v posebnih zakonskih določbah, ki temeljijo na popolnoma ustrezni pravni podlagi (navadno rednem zakonodajnem postopku). Pravna varnost in preglednost sta temeljni vrednoti, ki pojasnjujeta, zakaj je posebna in varna pravna podlaga Komisije posebej pomembna za zagotavljanje temeljnih pravic posameznikov v zvezi z varstvom podatkov.
44. Pristojnost Komisije za splošni nadzor kot „varuhinje Pogodbe“ in obveznost držav članic, da zagotavljajo lojalno sodelovanje, nista dovolj natančno opredeljeni, da bi Komisiji omogočili dostop do zbirk podatkov, ki vsebujejo osebne podatke. Lojalno sodelovanje od držav članic zahteva, da morajo Komisiji pod določenimi pogoji zagotoviti informacije, če so za to zaprosene ali če morajo informacije zagotoviti v skladu s posebnim pravilom. Vendar pa to ne pomeni, da bi morala Komisija imeti dostop do njihovih zbirk podatkov.
45. V tej zvezi ENVP tudi poudarja, da je v uredbi SVP izključena možnost, da Komisija dostopa do informacij, vsebovanih v prošnjah za medsebojno pomoč in prošnjah za izvršitev. V členih 6 in 8 uredbe SVP je kot prejemnik navedenih podatkov določen le zaproseni organ, ne Komisija.
49. Čeprav ENVP pozdravlja in priznava, da so bili sprejeti nekateri ukrepi v tej smeri, pa priporoča, naj Komisija celovito oceni, kateri nadaljnji zaščitni ukrepi za vgrajeno zasebnost bi lahko bili vključeni v arhitekturo sistema SSVP. Med drugim je treba po potrebi preučiti in izvajati:
- rešitve vgrajene zasebnosti za usmerjanje uporabnikov sistema, da sprejmejo „ustrezne“ odločitve glede varstva podatkov (glej oddelek 3.2 Mnenje o predhodnem preverjanju);
 - ukrepe za omogočanje pravočasnega zaključka in izbrisa primerov (*idem*, oddelek 3.3);
 - postopke za olajšanje pravic posameznikov, na katere se podatki nanašajo, do informacij in vpogleda (*idem*, oddelek 3.5);
 - jasne postopke za vse spremembe, izvedene neposredno na ravni zbirke podatkov, beleženje dostopa, utemeljitev ukrepa in odobritev na ustrezni ravni (*idem*, oddelek 3.6) in
 - „šifrirano“ hranjenje informacij v zbirki podatkov, da operaterji IT ne morejo dostopati do njih (vsaj za nekatere podatke, kot so zaupne priloge (*idem*, oddelek 3.6).

3.3 Posebne vrste podatkov v SSVP

46. ENVP veseli, da je v Drugi spremembi SVP v točki 4.4. Priloge k Odločbi o izvajanju SVP dodana določba, ki obravnava obdelavo posebnih vrst podatkov v SSVP. Še zlasti je zadovoljen, da je z določbo taka obdelava omejena na primere, pri katerih bi bilo izpolnjevanje obveznosti iz uredbe SVP „drugače nemogoče“, in da je obdelava takih podatkov odvisna od dodatnega pogoja, in sicer, da je „dovoljena v skladu z Direktivo 95/46/ES“.

IV. VGRAJENA ZASEBNOST IN ODGOVORNOST

47. Potem ko je ENVP v Delu III obravnaval posebna vprašanja, ki se zastavljajo v Drugi spremembi SVP, želi v Delih od IV do VI pritegniti pozornost Komisije na nekaj drugih točk, ki bi jih bilo treba preučiti za nadaljnji razvoj pravnega okvira SSVP.

4.1 Vgrajena zasebnost

48. ENVP že nekaj časa spodbuja Komisijo in druge institucije EU k sprejetju tehnoloških in organizacijskih ukrepov, ki

4.2 Odgovornost

50. Poleg tega ENVP v skladu z načelom „odgovornosti“⁽¹³⁾ priporoča tudi vzpostavitev jasnega okvira odgovornosti, ki bo zagotavljal skladnost varstva podatkov, in predloži dokazila o tem, kot so:

⁽¹²⁾ Glej oddelek 7 Mnenja ENVP o Sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in odboru regij – „Celovit pristop k varstvu osebnih podatkov v Evropski uniji“, predstavljeno 14. januarja 2011 (http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Consultation/Opinions/2011/11-01-14_Personal_Data_Protection_SL.pdf).

⁽¹³⁾ Idem.

- po potrebi sprejemanje in posodabljanje politike varstva podatkov, ki mora biti odobreno na najvišji ravni vodenja znotraj Generalnega direktorata za zdravje in varstvo potrošnikov (DG SANCO). Navedena politika varstva bi morala vključevati varnostni načrt (glej oddelek 3.6 Mnenja o predhodnem preverjanju)⁽¹⁴⁾;
- opravljanje rednih revizij za ocenjevanje nadaljnje ustreznosti in skladnosti s politiko varstva podatkov (vključno z revizijo varnostnega načrta, *idem* oddelek 3.6);
- (vsaj delno) objavljanje rezultatov teh revizij, da se zainteresiranim stranem zagotovi zaupanje v skladnost varstva podatkov in
- obveščanje uradnih oseb za varstvo podatkov pri Komisiji in prizadetih posameznikov, na katere se podatki nanašajo (ter drugih zainteresiranih strani in organov, kadar je to primerno), o kršitvah varstva podatkov in drugih varnostnih incidentih⁽¹⁵⁾.

V. PRENOS OSEBNIH PODATKOV ZUNAJ EVROPSKE UNIJE

5.1 Dvostranski sporazumi

51. V členu 14(2) uredbe SVP je določeno, da lahko pristojni organ organu tretje države v skladu z dvostranskim sporazumom o pomoči z zadevno tretjo državo zagotovi tudi informacije, posredovane na podlagi te uredbe, če (i) s tem soglašata pristojni organ, ki je prvotno zagotovil informacije, in če (ii) se pri prenosu upošteva veljavna zakonodaja EU o varstvu podatkov.
52. V členih 25 in 26 Direktive 95/46/ES so za prenos informacij v tretje države določeni nekateri dodatni pogoji. Namen navedenih pogojev je zagotoviti ustrezno varstvo podatkov v tujini. Določene so tudi številne izjeme. Izvajanje in razlaga določb Direktive 95/46/ES se lahko v državah članicah razlikujeta.
53. ENVP lahko glede na zgoraj navedeno sprejme zaščitne ukrepe, vključene v uredbo SVP, in sicer, da je vsak prenos

⁽¹⁴⁾ Komisija bi morala tudi razmisliti, da bi po potrebi opravila vsaj delno oceno učinka varstva podatkov in zasebnosti z osredotočanjem na namen, dolžino in načine obdobja hranjenja, ter po možnosti preučila druga odprta vprašanja, ki še niso bila celovito obravnavana.

⁽¹⁵⁾ Glej oddelek 6.3 zgoraj navedenega Mnenja ENVP z dne 14. januarja 2011.

informacij v tretje države pogojen s (i) soglasjem pristojnega organa, ki je prvotno zagotovil informacije, in (ii) upoštevanjem veljavne zakonodaje EU o varstvu podatkov.

54. ENVP tudi veseli, da je v Smernicah o varstvu podatkov SVP priporočeno, da bi morali biti ustrezni zaščitni ukrepi za varstvo podatkov zagotovljeni z vsako dvostransko pogodbo o pomoči, razen če tretja država zagotavlja ustrezno stopnjo varstva, in da bi morali o pogodbi obvestiti tudi ustrezne nadzorne organe za varstvo podatkov, če se to zahteva.
55. Glede na navedeno, ureditev, določena v uredbi SVP, ni najboljše. Njena uporaba je zapletena, in sicer bi moral pristojni organ pri odločanju o prenosu informacij v tretjo državo upoštevati ne le dvostranski sporazum svoje države s tretjo državo, zakonodajo o varstvu podatkov svoje države in svojo oceno ustreznosti prenosa podatkov v zadevno tretjo državo na podlagi svoje zakonodaje o varstvu podatkov, ampak tudi to, ali so vpleteni pristojni organi, ki so prispevali k zapisu (in teh je lahko več), na podlagi svoje zakonodaje soglašali o varstvu podatkov ali ne.
56. Ta zapletenost z vidika varstva podatkov povzroči negotovosti glede pravic posameznika, na katerega se podatki nanašajo, in zlasti negotovosti, ali naj bodo podatki o posamezniku preneseni v tujino in pod kakšnimi pogoji. Posamezniki, na katere se podatki nanašajo, tudi nimajo na voljo trdne in usklajene evropske zakonodaje o varstvu podatkov, ki bo jo lahko v celoti izkoristili. Poleg tega lahko z vidika pristojnih organov ta zapletenost otežuje sodelovanje med pristojnimi organi in pomeni upravno breme.
57. Zato ENVP spodbuja k sklenitvi sporazumov na ravni EU, ki bodo zagotavljali ustrezne zaščitne ukrepe za varstvo podatkov, ob tem pa hkrati pripomogli k izogibanju uporabi raznovrstnih meril in posledičnemu povečanemu upravnemu bremenu za pristojne organe.
- ### 5.2 Sporazumi na ravni EU
58. Poleg možnosti dvostranskega sodelovanja, predvidenega v členu 14, je v členu 18 uredbe SVP o mednarodnih sporazumih tudi določeno, da „Skupnost sodeluje s tretjimi državami in pristojnimi mednarodnimi organizacijami“ in da so „dogovori o sodelovanju, vključno z dogovori o vzpostavitvi medsebojne pomoči, lahko predmet sporazumov med Skupnostjo in zadevnimi tretjimi državami“.

59. ENVP iz razlogov, določenih v oddelku 5.1 zgoraj, Komisijo podpira pri pobudah za pogajanja in sklenitev sporazumov na ravni EU z ustreznimi zaščitnimi ukrepi za varstvo podatkov, usklajenimi na ravni EU, ki naj nadomestijo sedanje dvostranske sporazume.
60. Njegova podpora sporazumom na ravni EU pa je odvisna od zaveze Komisije in zakonodajalcev EU, da zagotovijo najvišjo stopnjo varstva pri izmenjavi osebnih podatkov s tretjimi državami. Treba je pozorno preučiti posledice sporazumov o mednarodnem sodelovanju s tretjimi državami z vidika varstva podatkov, določiti jasna pravila za urejanje teh izmenjav in zagotoviti ustrezne zaščitne ukrepe na podlagi posvetovanja z ENVP, in kjer je to primerno, z nacionalnimi organi za varstvo podatkov.
61. Čeprav v členu 18 uredbe SVP vprašanje neposrednega dostopa organov tretjih držav do SSVP ni posebej obravnavano, je to tehnično izvedljivo. ENVP ne želi preprečiti vključitev novih funkcij v SSVP, ki bi pristojnim organom v tretjih državah omogočile strogo omejen in selektiven dostop do posebej zasnovanega mehanizma (komunikacijski kanal in stična točka). To bi zares lahko povečalo učinkovitost sodelovanja.
62. Glede na navedeno pa ima tak neposreden dostop lastna tveganja, zato je treba posebej obravnavati njegove posledice na varstvo podatkov in potrebne tehnične/organizacijske in zaščitne ukrepe. Vse tovrstne tehnične funkcionalnosti je treba razvijati po načelih „vgrajene zasebnosti“. Tudi varnost mora biti prednostna naloga. Nazadnje bi se bilo treba o tem posvetovati z ENVP, in kjer je to primerno, z nacionalnimi organi za varstvo podatkov.
63. Ker se priporočila ENVP (vključno s priporočili v Mnenju o predhodnem preverjanju) upoštevajo, je ta prepričan, da je lahko SSVP učinkovito in varstvu podatkov naklonjeno orodje čezmejnega pregona zoper kršitve pravic potrošnikov na notranjem trgu.
64. Zaradi razvoja elektronske trgovine in vse večje uporabe različnih izdelkov in storitev za potrošnike v omrežjih elektronskih komunikacij, se bo obdelovalo vse več podatkov posameznikov, ki delujejo kot potrošniki. Tako se lahko potrošniki vse pogosteje soočajo s kršitvami svojih pravic v zvezi z varstvom podatkov. Organi za varstvo podatkov morajo zato učinkovito sodelovati, da take kršitve odpravijo.
65. Med najpogostejšimi primeri kršitev „pravice potrošnikov do varstva podatkov“ so nepovabljeni komercialna sporočila (neželena pošta), kraja identitete, nezakonito profiliranje, nezakonito vedenjsko oglaševanje in kršitve varstva podatkov (kršitve varnosti).
66. Ker se lahko v informacijski družbi poveča število čezmejnih primerov, ENVP Komisijo spodbuja, da preuči morebitne zakonodajne ukrepe za zaščito „pravice potrošnikov do varstva podatkov“ in okrepi čezmejno sodelovanje med pristojnimi organi, tj. organi za varstvo podatkov in organi za varstvo potrošnikov.
67. Ob preučevanju drugih morebitnih možnosti je treba zlasti natančno preučiti, ali se organom za varstvo podatkov dovoli potrebam prilagojen dostop do SSVP, da bodo sodelovali med seboj in z drugimi pristojnimi organi, ki že imajo dostop do SSVP.
68. Dostop organov za varstvo podatkov mora biti strogo omejen na obseg, potreben za opravljanje njihovih nalog znotraj področij pristojnosti in v skladu z opredeljenimi sinergijami. Seveda bi moralo biti tudi zagotovljeno, da je okvir za sodelovanje organov za varstvo podatkov zasnovan tako, da ustrezno upošteva njihovo neodvisnost.

VI. „PRAVICE POTROŠNIKOV DO VARSTVA PODATKOV“ IN BOLJŠE SODELOVANJE ORGANOV ZA VARSTVO V SSVP

63. Ker se priporočila ENVP (vključno s priporočili v Mnenju o predhodnem preverjanju) upoštevajo, je ta prepričan, da je lahko SSVP učinkovito in varstvu podatkov naklonjeno orodje čezmejnega pregona zoper kršitve pravic potrošnikov na notranjem trgu.
64. Zaradi razvoja elektronske trgovine in vse večje uporabe različnih izdelkov in storitev za potrošnike v omrežjih elektronskih komunikacij, se bo obdelovalo vse več podatkov

VII. SKLEPI

69. ENVP veseli, da SSVP temelji na pravni podlagi, ki določa tudi posebne zaščitne ukrepe za varstvo podatkov. Opozarja, da je treba za nadaljnje reševanje pomislekov o varstvu podatkov priporočila, povzeta v nadaljevanju, preučiti pri naslednjem pregledu pravnega okvira SSVP.
70. Medtem lahko dodatni ukrepi na praktični, tehnični in organizacijski ravni (kot so priporočeni v Mnenju o predhodnem preverjanju) zagotavljajo delno in začasno rešitev za obravnavanje teh pomislekov. Medtem ko čakamo zakonodajne spremembe, se lahko nekatere spremembe uvedejo s Smernicami za delovanje SSVP.

71. Kar zadeva obdobje hranjenja, ENVP priporoča, naj (i) se prošnje za medsebojno pomoč zaključijo v posebej določenih časovnih omejitvah; (ii) se opozorila umaknejo in izbrišejo v šestih mesecih od izdaje opozorila (če ni mogoče utemeljiti drugega ustrežnejšega obdobja hranjenja), razen če preiskava ali izvršilni ukrep še potekata, (iii) Komisija razjasni in znova preuči namen in sorazmernost hranjenja vse podatkov, ki se nanašajo na zaključene primere, za nadaljnjih pet let.
72. ENVP tudi veseli, da je v Drugi spremembi SVP podrobneje pojasnjen dostop Komisije do podatkov v SSVP. Še zlasti je zadovoljen, da Komisiji ni bil omogočen dostop do zaupnih sporočil med pristojnimi organi v državah članicah, kot so prošnje za medsebojno pomoč.
73. ENVP tudi veseli, da je v Drugi spremembi SVP uvedena določba, ki obravnava obdelavo posebnih vrst podatkov v SSVP.
74. Kot dodatne točke priporoča, naj Komisija znova oceni, katere dodatne tehnične in organizacijske ukrepe je treba sprejeti za zagotavljanje, da sta zasebnost in varstvo podatkov „vgrajena“ v arhitekturo sistema SSVP („vgrajena zasebnost“) in da je uveden ustrezen nadzor za zagotavljanje skladnosti varstva podatkov in dokazil o nadzoru („odgovornost“).
75. Če bo sklenjen sporazum na ravni EU med Evropsko unijo in katero koli tretjo državo za upravljanje sodelovanja na področju varstva potrošnikov, je treba tudi skrbno preučiti posledice take ureditve; določiti je treba jasna pravila upravljanja teh izmenjav in zagotoviti ustrezne zaščitne ukrepe za varstvo podatkov.
76. Nazadnje ENVP priporoča, naj Komisija preuči morebitne sinergije, ki bi lahko nastale, če bi bilo organom za varstvo podatkov omogočeno, da se povežejo s skupnostjo uporabnikov SSVP za sodelovanje pri uveljavljanju „pravice potrošnikov do varstva podatkov“.

V Bruslju, 5. maja 2011

Giovanni BUTTARELLI

*Pomočnik Evropskega nadzornika za varstvo
podatkov*